

CYNGOR GWYNEDD

PWYLLGOR	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD	22 TACHWEDD 2012
TEITL	CYNNYRCH YR ADAIN ARCHWILIO MEWNOL – “RECRIWITIO - PROFION HUNANIAETH”
PWRPAS YR ADRODDIAD	DERBYN SYLWADAU'R PENNAETH ADNODDAU DYNOL YN UNOL Â DYMUNIAD Y PWYLLGOR
AWDUR	DEWI MORGAN, UWCH REOLWR ARCHWILIO A RISG
GWEITHREDIAD	DERBYN YR ADRODDIAD A SYLWEBU AR Y CYNNWYS

I. CYFLWYNIAD

- 1.1 Adroddwyd ar ganlyniad gwaith Archwilio Mewnol ar drefniadau'r Cyngor o gynnal profion hunaniaeth yn ystod y broses recriwtio i'r Pwyllgor Archwilio ar 27 Medi 2012. Roedd yr adroddiad i'r Pwyllgor yn cynnwys crynodeb gweithredol yr adroddiad archwiliad mewnol, oedd wedi ei osod yng nghategori barn 'C'.
- 1.2 Penderfyniad y Pwyllgor oedd **gwahodd y Pennaeth Adnoddau Dynol i'r pwyllgor nesaf i egluro'r sefyllfa.**
- 1.3 Gan na all y Pennaeth Adnoddau Dynol fynychu'r cyfarfod yma, mae wedi cwrdd â Chadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor ar 8 Tachwedd (yn ogystal â'r Pennaeth Cyllid a'r Uwch Reolwr Archwilio a Risg) er mwyn esbonio'r datblygiadau diweddaraf yn y maes, gan gyflwyno tystiolaeth i arddangos y cynnydd sydd wedi ei wneud i weithredu argymhellion yr archwiliad.

2. CEFNDIR

- 2.1 Cynhaliwyd yr archwiliad mewnol fel rhan o gynllun archwilio 2012/13 gyda'r bwriad o sicrhau bod trefniadau addas ar gyfer cynnal profion hunaniaeth yn bodoli ar gyfer penodiadau newydd i'r Cyngor ac yr adlynir at y trefniadau.
- 2.2 Prif ddarganfyddiadau'r archwiliad oedd:

Archwiliwyd sampl o ffeiliau personél swyddogion a benodwyd o'r newydd yn y flwyddyn ariannol 2011/12. O'r sampl a ddetholwyd roedd 25 o'r ffeiliau yng ngofal Gwasanaethau Cefnogol - Gweinyddiaeth Personél. Gwelwyd mai 10 o'r ffeiliau hyn yn unig oedd yn cynnwys tystiolaeth bod profion hunaniaeth wedi cael eu cynnal. Yn ogystal, roedd y llythyrau a anfonwyd i ymgeiswyr yn cyfeirio at y ddeddfwriaeth anghywir - Deddf Noddfa a Mewnfudo 1996 yn hytrach na Deddf Mewnfudo, Lloches a Chenedligrwydd 2006.

Ar gyfer gweddill y sampl, derbyniwyd eglurhad gan y swyddogion oedd â chyfrifoldeb am reoli a gweinyddu ffeiliau personél o fewn y gwasanaethau. Cadarnhaodd y swyddogion hyn nad oedd copïau o brofion hunaniaeth yn cael eu cadw ar y ffeiliau personél a mynegodd rhai o'r swyddogion nad oeddynt yn credu bod y profion yma yn eu cynnal.

Ymddengys o'r archwiliad nad oes canllawiau clir wedi eu sefydlu i reolwyr na'r swyddogion gweinyddu ffeiliau personél ar y trefniadau, cyfrifoldebau a'r pwysigrwydd o weithredu a chynnal profion hunaniaeth. O ganlyniad i'r diffyg tystiolaeth a chanllawiau, mae'r archwiliwr o'r farn nad oes gan y Cyngor reolaethau priodol mewn lle ar gyfer rheoli'r risg o benodiadau anghyfreithlon.

2.3 Roedd cynllun gweithredu'r adroddiad yn cynnwys 5 argymhelliad:

Argymhelliad A01: Dylid diweddarau'r llythyrau personél i sicrhau eu bod yn gyfredol ac yn adlewyrchu'r newid mewn deddfwriaeth a sicrhau bod hyn yn cael ei sefydlu ar draws y Cyngor.

Argymhelliad A02: Dylid sicrhau bod y canllawiau ymarfer da ar gyfer rheolwyr mewn perthynas â threfniadau "Recriwtio, Dewis a Phenodi" sydd yn cynnwys y trefniadau ar gyfer gwirio tystiolaeth o'r hawl i weithio yn y DU yn cael eu gosod ar y fewnwyd.

Argymhelliad A03: Dylid hysbysu'r camau a ddylid eu cymryd cyn penodi swyddog newydd, gan gynnwys camau cynnal profion hunaniaeth, h.y. yr angen i wirio hunaniaeth, darparu llungopi wedi ei ardystio ynghyd â amlygu'r cyfrifoldeb ac atebolrwydd pwy y dylid cynnal y gweithdrefnau yma.

Argymhelliad A04: Dylid cynnwys yn y canllawiau "Recriwtio, Dewis a Phenodi" bwysigrwydd cynnal y profion yn ogystal ynghyd â'r math o ddogfennau sy'n ddilys a'r gwiriadau disgwylidig i'w cynnal yn unol â'r Ddeddf Lloches, Mewnfudo a Chenedligrwydd 2006.

Argymhelliad A05: Dylid sicrhau bod cofnodion profion hunaniaeth yn cael eu cadw ar y ffeiliau i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Ddeddf Lloches, Mewnfudo a Chenedligrwydd 2006.

2.4 **Gellir cadarnhau fod y Pennaeth Adnoddau Dynol wedi cyflwyno dogfennu addasedig i Gadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor sydd yn mynd i'r afael ag argymhellion A01 i A04. Y cam nesaf yw dosbarthu'r dogfennau hyn ymysg rheolwyr a goruchwylwyr y Cyngor gyda'r disgwyliad y bydd pob swyddog perthnasol yn gweithredu arnynt. O wneud hyn, bydd argymhelliad A05 yn cael ei weithredu hefyd.**

2.5 Mae'n fwriad gan Archwilio Mewnol gynnal archwiliad dilyniant cyn diwedd Rhagfyr 2012 er mwyn cynnig sicrwydd annibynnol i'r Pwyllgor fod yr argymhellion wedi eu gweithredu yn ôl y disgwyl.

3. ARGYMHELLIAD

3.1 Gofynnir i'r Pwyllgor dderbyn yr adroddiad yma fel esboniad o ymateb y Pennaeth Adnoddau Dynol i'r adroddiad Archwilio Mewnol "Recriwtio - Profion Hunaniaeth".